

SLOVENSKÁ INŠPEKCIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA INŠPEKTORÁT ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA BANSKÁ BYSTRICA

Jegorovova 29B, 97401 Banská Bystrica

Číslo spisu

10422/46/2021-46520/2021

Banská Bystrica

07. 02. 2022

ROZHODNUTIE

č. 10422/46/2021-46520/2021

Popis konania / Účastníci konania

Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Banská Bystrica, odbor inšpekcie biologickej bezpečnosti ako príslušný orgán štátnej správy vo veciach v oblasti prevencie a manažmentu introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov podľa § 7 ods. 1 písm. b) a § 9 písm. c) a písm. d) zákona č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 150/2019 Z.z.“) účastníkovi konania:

DOM SLUŽIEB s.r.o.
Gemerská 563
049 51 Brzotín
IČO: 44 212 984

Výrok

nariaďuje

vykonať opatrenia na zabezpečenie plnenia povinnosti podľa § 9 písm. d) v nadväznosti na § 16 ods.15 zákona č. 150/2019 Z. z., ktorou je, v zmysle § 3 ods. 2, povinnosť vlastníka alebo správcu pozemku za podmienok a spôsobom, ktoré ustanovilo ministerstvo vykonávacím predpisom, odstraňovať zo svojho pozemku invázne nepôvodné druhy uvedené v národnom zozname alebo v zozname Európskej únie okrem druhov podľa § 3 ods. 3 a 4 zákona č. 150/2019 Z. z. a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich šíreniu; ak je pozemok v užívaní inej osoby, ako je vlastník alebo správca pozemku, tieto povinnosti má užívateľ pozemku.

Termín: trvale

Odôvodnenie

Dňa 07.10.2021 vykonala Slovenská inšpekcia životného prostredia, odbor inšpekcie biologickej bezpečnosti Inšpektorátu životného prostredia Banská Bystrica (ďalej len "inšpekcia") štátny dozor na parcele CKN č. 2086/229 v k. ú. Rožňava, ktorej vlastníkom je DOM SLUŽIEB s.r.o., Gemerská 563, 049 51 Brzotín, IČO 44 212 984 (ďalej len „DOM SLUŽIEB s.r.o., Brzotín“ alebo „účastník konania“) zameraný na dodržiavanie zákona č. 150/2019 Z.z.

Inšpekcia vykonaným štátnym dozorum zistila výskyt invázneho nepôvodného druhu zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*) zaradeného podľa Prílohy č. 2 k vyhláške č. 450/2019, ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania inváznych nepôvodných druhov medzi invázne nepôvodné druhy rastlín vzbudzujúce obavy Slovenskej republiky a uvedeného v nariadení vlády Slovenskej republiky č. 449/2019, ktorým sa vydáva zoznam inváznych nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky, na parcele CKN č. 2086/229 k. ú. Rožňava, ktorej vlastníkom je účastník konania. Inšpekcia dňa 07.10.2021 zistila, že účastník konania sa nestaral o pozemok, ktorého je vlastníkom, primerane okolnostiam, teda tak, aby sa zamedzilo šíreniu inváznych nepôvodných druhov rastlín. Výsledkom štátneho dozoru je Protokol o vykonaní štátneho dozoru č.46/017/21/ID-P, č. konania: 9532/46/2021-37504/2021 (ďalej len "Protokol"), s ktorým bol účastník konania oboznámený dňa 28.10.2021 a mal možnosť sa k zisteniam v ňom uvedeným vyjadriť v lehote do 10 dní od doručenia protokolu.

Dňa 05.11.2021 bolo na IŽP BB doručené vyjadrenie účastníka konania k protokolu, v ktorom sa uvádza nasledovné: „Parcela CKN č. 2086/229 po obhliadke štátneho dozoru bola vyčistená. Rozsiahly porast invázneho nepôvodného druhu bol odstránený“.

K zisteniam štátneho dozoru neboli spoločnosťou DOM SLUŽIEB s.r.o., Brzotín podané také námietky, ktoré by preukázali nesprávnosť zistení štátneho dozoru a inšpekcia dňa 09.11.2021 skončila štátny dozor oznámením č. konania: 9532/46/2021-41826/2021.

Na základe vykonaného štátneho dozoru a zisteného nedostatku uvedeného v Protokole zo dňa 08.10.2021, inšpekcia listom č. konania: 10422/46/2021-43251/2021 doručenom dňa 18.01.2022 účastníkovi konania, ktorým je DOM SLUŽIEB s.r.o., Gemerská 563, 049 51 Brzotín oznámila začatie konania o nariadení opatrení podľa § 9 písm. d) zákona č. 150/2019 Z.z. na zabezpečenie plnenia povinností uvedenej v § 3 ods. 2 zákona o inváznych druhoch, podľa ktorého vlastníkom alebo správcu pozemku sú povinní za podmienok a spôsobom, ktoré ustanoví ministerstvo vykonávacím predpisom, odstraňovať zo svojho pozemku invázne nepôvodné druhy uvedené v národnom zozname alebo v zozname Európskej únie okrem druhov podľa § 3 ods. 3 a 4 zákona č. 150/2019 Z.z. a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich šíreniu; ak je pozemok v užívaní inej osoby, ako je vlastníkom alebo správcu pozemku, tieto povinnosti má užívateľ pozemku. Nezabezpečenie uvedenej povinnosti bolo zdokumentované a opísané pri štátnom dozore, ktorý vykonal orgán štátneho dozoru IŽP BB, odbor inšpekcie biologickej bezpečnosti dňa 07.10.2021. Zistenia štátneho dozoru sú uvedené v Protokole o vykonaní štátneho dozoru č. 46/017/21/ID-P, č. konania: 9532/46/2021-37504/2021 zo dňa 08.10.2021.

Pred vydaním rozhodnutia mal účastník konania možnosť oboznámiť sa s podkladmi pre vydanie rozhodnutia nahliadnutím do príslušného administratívneho spisu v sídle IŽP BB v lehote do 10 dní odo dňa doručenia oznámenia o začatí správneho konania. V tejto lehote mal účastník konania tiež možnosť písomne sa vyjadriť k podkladom rozhodnutia a k spôsobu ich zistenia, prípadne navrhnúť ich doplnenie, resp. mohol predložiť ďalšie dôkazové materiály, ktoré by mohli objasniť zistenie skutkovej podstaty veci. Inšpekcia súčasne účastníka konania upozornila, že ak v stanovenej lehote nepredloží vyjadrenie k podkladom rozhodnutia a k spôsobu ich zistenia, ani ich nedoplní, bude pri rozhodovaní v predmetnej veci vychádzať zo známych podkladov, ktoré má Inšpekcia k dispozícii.

Účastník sa v stanovenej lehote k oznámeniu o začatí konania o uložení opatrení na nápravu vyjadril písomne, listom RZ č. 2887/2022, spis č. 1302/2022, v ktorom účastník konania uvádza nasledovné vyjadrenie:

"Ako vlastníkom pozemku nemáme vedomosť o tom, ktoré druhy rastlín a drevín sú invázne a akým spôsobom ich odstraňovať, aby sa zamedzilo ich šíreniu. Dňa 7.10.2021 bola naša spoločnosť DOM SLUŽIEB s.r.o. kontrolovaná a informovaná, o inváznych rastlinách. Na základe toho bol pozemok vyčistený od porastu inváznych nepôvodných druhov, o čom sme sa vyjadrili aj v oboznámení s protokolom o vykonaní štátneho dozoru zaslaným 2.11.2021. Mesto nám poslalo výzvu na udržiavanie pozemkov v osobnom vlastníctve dňa 5.10.2021, nami prevzaté 10.10.2021, takže tieto informácie o inváznych druhoch a ich odstraňovaní prišli k nám, až po vašej kontrole." Účastník konania v prílohe vyjadrenia zaslal informatívne fotky z uvedenej parcely.

Inšpekcia k uvedenému vyjadreniu účastníka konania uvádza nasledovné:

Pojem „invázny nepôvodný druh“ je definovaný v článku 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 1143/2014 o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia inváznych nepôvodných druhov ako nepôvodný druh, o ktorom sa zistilo, že jeho introdukcia alebo šírenie ohrozuje biodiverzitu a súvisiace ekosystémové služby, alebo že má na ne nepriaznivý vplyv, pričom pod pojmom „nepôvodný druh“ sa rozumie akýkoľvek jedinec druhu, poddruhu alebo nižšieho taxónu živočíchov, rastlín, húb alebo mikroorganizmov introdukovaný mimo oblasť svojho

prirodzeného výskytu a pod pojmom „introdukcia“ sa rozumie presun druhu v dôsledku zásahu človeka mimo oblast jeho prirodzeného výskytu.

Invázne druhy rastlín boli najčastejšie dovezené ako okrasné alebo medonosné rastliny, ktoré sa z parkov a výsadiieb začali rýchlo šíriť do okolia a obsadzovať nové plochy. Majú vysoký reprodukčný potenciál. Dokážu sa rýchlo šíriť vegetatívnym spôsobom (napr. podzemkami) alebo vytvárajú každoročne veľké množstvo semien s vysokou klíčivosťou. Viaceré z týchto druhov v súčasnosti tvoria rozsiahle porasty, najčastejšie popri vodných tokoch, cestách, železniciach, na opustených priestranstvách, ale zasahujú aj do pôvodných rastlinných spoločenstiev (biotopov). V prípade ich masového rozšírenia významne menia charakter biotopov, ohrozujú pôvodné druhy rastlín a vytvárajú homogénne monocenózy. Niektoré sú známe ako alergény (zlatobyľ, ambrózia palinolistá), iné vyvolávajú rôzne kožné poranenia (boľševník obrovský). Ich odstraňovanie je veľmi problematické, vyžaduje si systematické niekoľkoročné zásahy, aby sa dosiahli požadované výsledky.

Okrem zdravotných rizík a environmentálnych dosahov na životné prostredie, prináša šírenie invázných druhov rastlín aj ekonomické a hospodárske straty a následne zvýšené náklady na odstránenie dôsledkov ich šírenia. Súčasne, invázne druhy majú veľmi málo prirodzených nepriateľov (predátorov, parazitov, chorôb). Preto na ich odstránenie je potrebný cielený a opakovaný ľudský zásah. Rovnako je aj potrebné voliť také postupy v starostlivosti o životné prostredie, ktoré nepodporujú šírenie invázných druhov.

Zákon o invázných druhoch nadobudol účinnosť 01.08.2019 a jeho účelom je ustanoviť pravidlá pre prevenciu, zmiernenie a minimalizáciu nepriaznivých vplyvov introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov na biodiverzitu a súvisiace ekosystémové služby, ako aj na ľudské zdravie, bezpečnosť a hospodárstvo.

Odstránenie invázných nepôvodných druhov rastlín sa musí uskutočniť v súlade s vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov.

Vo všeobecnosti je pri odstraňovaní invázných nepôvodných rastlín potrebné brať do úvahy aký majú spôsob rozmnožovania a do akej biologickej skupiny patria, početnosť na lokalite, charakter a situovanie stanovišťa, ohrozenosť a veľkosť lokality, fázu rastu rastliny a ďalšie biologické vlastnosti druhu. Je potrebné ich odstraňovať hneď v počiatočnom štádiu ich výskytu na lokalite, keď je ich odstraňovanie najefektívnejšie. Pri druhoch rozmnožujúcich sa aj generatívnym spôsobom je potrebné zrealizovať zásah pred alebo v čase kvitnutia druhu, zásadne pred začiatkom tvorby semien.

Vykonaným štátnym dozorom bol na parcele CKN č. 2086/229 k. ú. Rožňava, ktorej vlastníkom je účastník konania zaznamenaný výskyt invázneho nepôvodného druhu rastlín, zlatobyľ kanadská (*S. canadensis*).

Rastlinný druh zlatobyľ kanadská (*S. canadensis*) patrí medzi najviac rozšírené invázne nepôvodné druhy rastlín, nakoľko je to konkurenčne veľmi silná rastlina, ktorá potláča pôvodné druhy. Pôvodnou oblasťou výskytu tejto trvácej rastliny je Severná Amerika. Stonka dorastá do výšky 150 cm, je rovná, nerozkonárená, chlpatá. Listy vyrastajú z byle striedavo, sú kopijovité, ostro pílkovité, dĺžky 5-15 cm so šírkou do 2 cm. Na spodnej strane listov sú vedľa hlavnej žilky pozorovateľné aj dve postranné žilky. Má vretenovitý koreň s početnými horizontálnymi koreňovými výbežkami. Súkvetie je chocholíkatá metlina, tvorená dvomi úbormi žltých kvetov s priemerom 3,8-8,5 mm. Kvitnutie prebieha v mesiacoch august až október pričom v tomto období predstavuje veľmi silný peľový alergén. Plodom je 1 mm dlhá nažka s páperím dlhým 2,5 mm, ktoré jej umožňuje pomocou vetra prekonávať veľké vzdialenosti. Zlatobyľ kanadská sa rozmnožuje prevažne generatívne. Semená dozrievajú ihneď po odkvitnutí. Majú veľmi dobrú klíčivosť aj za menej priaznivých podmienok. Zlatobyľ kanadská sa rozmnožuje aj vegetatívnym spôsobom pomocou plazivého rozkonáreného podzemku, z ktorého vyrastajú nové rastliny. K vegetatívnemu rozširovaniu dochádza aj ľudskou činnosťou pri premiestňovaní pôdy s prítomnými koreňovými podzemkami.

Vyhláška č. 450/2019 Z. z. povoľuje pre odstránenie druhu zlatobyľ kanadská (*S. canadensis*) z pozemkov viacero spôsobov, pri ktorých je však potrebné dodržať špecifické podmienky jednotlivých spôsobov odstraňovania.

Zlatobyľ kanadskú je povolené odstraňovať vykopávaním, aplikáciou horúcej pary, vytrhávaním, pastvou, orbou, kosením, mulčovaním, chemickým alebo kombinovaným spôsobom. Mechanické spôsoby odstraňovania musia byť uskutočňované dôsledne, pretože nedôsledné mechanické odstraňovanie je bez použitia ďalších metód neúčinné

a zvyšuje sa ním nebezpečenstvo ďalšieho rozširovania rastlín. Odlomené časti podzemkov, ponechané na mieste alebo vo vitálnom stave premiestnené na iné miesto, môžu veľmi ľahko regenerovať a nekontrolovateľne sa šíriť alebo opakovaným nesprávnym kosením môže dôjsť k zhutneniu porastu a rozšíreniu lokalít s výskytom invázných rastlín. U druhu zlatobyľ kanadská je doba od opelenia po dozretie semien veľmi krátka, keďže semená dozrievajú krátko po odkvitnutí. Dôležitá je schopnosť semien dozrieť na odstránenej nadzemnej časti rastliny. Z tohto dôvodu je dodržanie podmienok stanovených vyhláškou č. 450/2019 Z. z. u jednotlivých spôsobov odstraňovania veľmi dôležité.

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky zverejňuje na svojom webovom sídle informačný leták, ktorý obsahuje informáciu o inváznom druhu, vrátane jeho popisu a zobrazenia, a informáciu o spôsobe jeho odstraňovania.

Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. vlastník alebo správca pozemku sú povinní za podmienok a spôsobom, ktoré ustanoví ministerstvo vykonávacím predpisom, odstraňovať zo svojho pozemku invázne nepôvodné druhy uvedené v národnom zozname alebo v zozname Európskej únie okrem druhov podľa § 3 ods. 3 a 4 zákona č. 150/2019 Z. z. a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich šíreniu; ak je pozemok v užívaní inej osoby, ako je vlastník alebo správca pozemku, tieto povinnosti má užívateľ pozemku.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 150/2019 Z.z. je zakázané priniesť na územie Slovenskej republiky invázne nepôvodné druhy uvedené v zozname invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky („národný zoznam“), držať ich, rozmnožovať, prepravovať okrem ich prepravy v súvislosti s ich eradikáciou, uvádzať na trh, používať, vymieňať, nechať rozmnožovať, chovať, pestovať alebo ich uvoľniť do životného prostredia.

Na invázne nepôvodné druhy uvedené v zozname invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Európskej únie podľa vykonávacích nariadení Komisie (EÚ) 2016/1141, 2017/1263 a 2019/1262 („zoznam Európskej únie“) sa vzťahujú zákazy podľa čl. 7 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1143/2014.

Orgán štátneho dozoru zohľadnil v uvedenom rozhodnutí vyššie uvedené skutočnosti a taktiež súčinnosť účastníka konania počas výkonu štátneho dozoru a snahu účastníka konania, po upozornení inšpekciou, o okamžitú likvidáciu invázných nepôvodných druhov rastlín zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*) na parcele CKN č. 2086/229 k. ú. Rožňava, ktorej vlastníkom je účastník konania a nariadil účastníkovi konania, ktorým je DOM SLUŽIEB s.r.o. Brzotín vykonanie opatrení na zabezpečenie plnenia povinnosti podľa § 9 písm. d) v nadväznosti na § 16 ods.15 zákona č. 150/2019 Z. z., uvedenej v § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z.z.

Preto inšpekcia na základe vykonaného konania rozhodla tak, ako sa uvádza vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu podľa § 53 a § 54 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov možno podať na Slovenskú inšpekciu životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Banská Bystrica odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia účastníkovi konania. Ak toto rozhodnutie po vyčerpaní prípustných riadnych opravných prostriedkov nadobudne právoplatnosť, jeho zákonnosť môže byť preskúmaná súdom.

JUDr. Denisa Masná
riadiťka inšpektorátu

Doručuje sa

DOM SLUŽIEB s.r.o., Gemerská 563, 04951 Brzotín, Slovenská republika

Na vedomie

(po nadobudnutí právoplatnosti)

Štátna ochrana prírody Slovenská republika, Tajovského 28B, 974 01 Banská Bystrica